

Zakaj ne z eno poizvedbo hkrati po različnih korpusih?

(Troje korpusnih preverb pod primerjalnim
drobnogledom)

Helena Dobrovoljc, Urška Vranjek Ošlak

Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša

Pravopisna sekcija

Fakulteta za humanistiko, Univerza v Novi Gorici

Novi trg 4, 1000 Ljubljana

1 (Ne)aktualnost normativnih napotil

- ▶ ideologija normativnosti 20. stoletja
- ▶ svetovalnica: iskalci informacij o normativnosti (učitelji, lektorji, prevajalci, novinarji ...)
- ▶ gradivske utemeljitve
- ▶ več korpusov – različni rezultati

Naročite se na odgovor

Jezikovna svetovalnica

Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU

Jezikovna svetovalnica je spletno mesto, kjer raziskovalci Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU odgovarjajo na jezikovna vprašanja, ki jih s priročniki na [Fran.si](#) ni mogoče v celoti razrešiti. Ker se je od leta 2012 nabralo že veliko odgovorov na vprašanja, lahko svetovalnico uporabljamo tudi kot priročnik, po katerem lahko iščemo s pomočjo [iskalnika](#) ali pa [brskamo](#) po njem s pomočjo razdelitve odgovorov na posamezna jezikoslovna področja. Vprašanje v Jezikoslovni svetovalnici lahko postavi vsakdo. Na strokovna terminološka vprašanja odgovarjamo na spletišču [Terminologišče](#).

Posredujte nam svoje vprašanje

Oglejte si odgovore po tematskih področjih

Zadnji odgovori

Iščite po dosedanjih odgovorih

2 Korpusi

- Gigafida
- sIWaC
- KAS
- Janes

Sketch Engine

Iskanje
Seznam besed
Besedna skica
Tezaver
Sketch diff
O korpusu
My jobs
Home
User guide
Spremeni nastavitve

mentalen/duševen

Gigafida frekvence = 6,983 | 39,073

mentalen	6.0	4.0	2.0	0	-2.0	-4.0	-6.0	duševen
----------	-----	-----	-----	---	------	------	------	---------

PBZ_sbz	6,574	38,182	8.00	7.80
sirota	31	0	6.9	--
higiena	148	19	8.5	3.8
zaostalost	33	112	7.2	6.6
sposobnost	225	296	6.8	6.6
sprostitev	19	167	5.8	7.0
zdravje	1,171	6,691	10.1	11.7
prizadetost	16	283	5.8	7.8
stanje	239	1,304	5.7	7.9
zmožnost	14	162	4.4	6.6
ravnesje	12	247	4.8	7.5

veznik	28	70	0.10	0.00
temveč	0	5	--	-0.3

predlog	1,734	12,609
preko	3	0
zavoljo	4	3
za	992	2,828
k	20	62
o	68	973
skozi	0	5
iz	0	76
pred	5.7	39
nad	0	11
izmed	0	5

Query **mentalen** 11,218 (12.50 per million) **i**

Page 1 of 561 Go [Next](#) | [Last](#)

www.z-tangram.si ognja je teden, katerem požgemo čustvene in **mentalne** prepreke, ki nam oner

www.glavobol.si znanje v refleksologiji, barvni terapiji, **mentalni** dinamiki, psihokiberne

www.lepazdrava.si rešitve za svoje težave v hipnozi - sproščenem **mentalnem** stanju usmerjene pozc

www.tratakjogastudio.si lotimo postopno in s polnim zavedanjem, na **mentalno** površje prinese vse ski

www.kristal-energy.si zavestnejšem življenju in odpira pretočnost v **mentalnem** polju višjega nivoja, o

www.kristal-energy.si našega okolja, da poskrbimo za naše **mentalno** in duševno zdravje ter

www.kristal-energy.si . Tukaj lahko dejansko občutimo čiščenje v **mentalni** zavesti. Model D služi

www.kristal-energy.si usklajene mednarodne povezave, ki prinašajo **mentalno** zblíževanje in zdravlje

www.kristal-energy.si , ki jo izolira od vesolja. Zaradi tega je **mentalna** komunikacija z drugim

Leibniz

Leibnitz

leibniz

Leibnizov

LEIBNITZ

leibniza

leibnizu

leibnizovski

leibnizov

Leibnizev

Leibničev

leibnizovi

Leibnitzov

leibnizem

leibnitz

leibnitza

leibničev

Leibnitzev

Leibnizu

leibnitzev

3 Predstavitev področij

a) PREGLAS

- ▶ **samoglasniško pregláševanje oziroma prilikovanje samoglasnikov za funkcijsko mehkiimi soglasniki** dosledno uresničevali pri vseh samostalnikih moškega spola z izglasnim [c, j, č, ž, š, dž]
- ▶ člen 957 SP 2001: za izglasnim sklopom »ts pišemo samo -ov: *Smuts – Smutsov* NPR.
- ▶ *Matic z Maticem Matičev*
- ▶ *Braco z Bracem Bračev (?)*
- ▶ *Franz Franzem Franzev*
- ▶ *Kurz s Kurzem Kurzev*

*Brez socialistov sta le Schüsslova in **Kurzova vlada**, brez ljudske stranke pa so bile (skupaj 17 let) tri socialistične vlade (Kreisky, Sinowatz, Vranitzky). Dimitrij Rupel, Portal Plus, 2018*

b) **NORMATIVNA IN STILISTIČNA NAPOTILA**

b1) **upravljati s skladom → upravljati sklad**

- ▶ vezava glagola *upravljati* z orodnikom je normativno prepovedana

b2) **prek : po**

- ▶ SSKJ2: **prek** [...] neustalj. za izražanje sredstva, posrednika; **po**: pismo so poslali prek kurirja; prek radija vplivati na javno mnenje (SSKJ)
- ▶ NARAŠČANJE pogostnosti predloga **prek** v zgradbah, ki opisujejo dejavnosti, povezane s spletnimi oz. internetnimi storitvami, npr. *prodaja prek spleta*

c) **STILNO IN FUNKCIJSKO PREVREDNOTENJE LEKSIKE**

▶ **mentalen : duševen**

- ▶ SSKJ2: **mentalen** = izraz, rabljen »zlasti v leposlovnem ali znanstvenem jeziku«, → **duševen**

- ▶ **tenisač**, žarg. (žargonizem: strokovna pogovorna leksika, ki **ni znana širšemu krogu**, temveč predvsem poznavalcem področja) (?)

4 Korpusne poizvedbe

- ▶ a) uresničevanje preglasa pri izbranih prevzetih imenih – besedotvorje in oblikoslovje
 - ▶ *Franz – Fritz*
 - ▶ *Keats – Yeats*
- ▶ b) ustreznost obstoječih normativnih napotil
 - ▶ *upravljati kaj oz. upravljati z/s čim*
 - ▶ *prek/preko/po*
- ▶ c) stilno prevrednotenje leksike
 - ▶ *tenisač*
 - ▶ *duševen – mentalen*

4a) Uresničevanje preglasa pri izbranih tujih imenih

- ▶ besedotvorje
 - ▶ *Franz – Fritz*
 - ▶ *Keats – Yeats*
- ▶ SP 2001:
 - ▶ Fránz Fránčev tudi Fránzev
 - ▶ Frítz Fríčev tudi Frítzev
 - ▶ Yeats Yeatsov
 - ▶ Keats Keatsev in Keatsov

Lema	Pridevnik	GF	KAS	sIWaC	Janes	Σ
Franz	Franzev	33	9	8	0	50
	Franzov	13	23	3	1	50
Fritz	Fritzev	29	3	45	1	78
	Fritzov	35	9	40	2	86

Lema	Pridevnik	GF	KAS	sIWaC	Janes	Σ
Yeats	Yeatsev	0	0	0	0	0
	Yeatsov	15	1	13	0	39
Keats	Keatsev	0	0	0	0	0
	Keatsov	16	1	6	0	23

- ▶ oblikoslovje:

- ▶ *Franz – Fritz*

- ▶ *Yeats – Keats*

- ▶ SP:

- ▶ Franz s Franzem

- ▶ Fritz s Fritzem

- ▶ Yeats

- ▶ Keats s Keatsem/Keatsom

Lema	Pridevnik	GF	KAS	sIWaC	Janes	Σ
Franz	Franzem	216	28	77	0	321
	Franzom	72	13	31	2	118
Fritz	Fritzem	90	9	56	0	310
	Fritzom	34	5	36	0	75

Lema	Orodnik	GF	KAS	sIWaC	Janes	Σ
Yeats	Yeatsem	0	1	0	0	1
	Yeatsom	4	1	2	0	6
Keats	Keatsem	0	0	0	0	0
	Keatsom	3	1	4	0	8

4b) Ustreznost obstoječih normativnih napotil

► *upravljati kaj oz. upravljati z/s čim*

	GF	KAS	slWaC	Janes
upravljati kaj	2597	4258	2230	276
upravljati s čim	2668	6084	3248	497

upravljati			
Tožilnik	Korpusi	Orodnik	Korpusi
družbo	GF, KAS, SW, J	s premoženjem	GF, KAS, SW, J
državo	GF, KAS, SW, J	z denarjem	GF, KAS, SW, J
premoženje	GF, KAS, SW, J	z državo	GF, KAS, SW, J
delovanje	GF, KAS, SW	s časom	KAS, SW, J
podjetje	GF, KAS, SW	s sistemom	GF, KAS, SW
sredstva	GF, KAS, SW	s sredstvi	GF, KAS, SW
vozilo	GF, KAS, SW	z nepremičninami	GF, KAS, SW

► *prek/preko/po*

4c) Stilno prevrednotenje leksike

- ▶ *tenisač*
- ▶ *duševen – mentalen*

	GF	KAS	SIWaC	Janes	Σ
mentalnen	5751	13.211	11.218	2405	32.585
duševen	31.679	61.832	25.723	3037	122.271

- ▶ vsi štirje korpusi: *mentalno/duševno zdravje, mentalna/duševna zaostalost, mentalno/duševno stanje*
- ▶ samo Gigafida: *mentalna/duševna prizadetost, mentalna/duševna motnja*
- ▶ samo Janes: *mentalna/duševna higiena, mentalni/duševni bolnik*

5 Sklep

1. Prednosti enotnega iskalnega vmesnika po korpusih
2. Pomen rezultatov poizvedb:
 - ▶ oblikoslovno-besedotvorno področje (GF, K, slWaC, J)
 - ▶ (obliko)skladnja (GF : K, slWaC, J)
 - ▶ stilno prevrednotenje (GF : J)